

MASARYKOVA UNIVERZITA v BRNĚ
LÉKAŘSKÁ FAKULTA
FARMAKOLOGICKÝ ÚSTAV
Tomešova 12, 662 43 BRNO
Tel.: 549497610; 549493070 Fax: 549492364

OPONENTSKÝ POSUDEK
na disertační práci Mgr. Lenky Spáčilové
SLEDOVÁNÍ UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK U STUDENTŮ
A KLIENTŮ KONTAKTNÍCH CENTER

Práce je sepsána s dodržением prověřených zvyků pro odborné spisy, což jí činí na první pohled přehlednou. Čeština je čtivá, gramaticky správná a srozumitelná (jen v některých názvech xenobiotik by zřejmě lépe posloužil zaužívaný český přepis: např. cannabidiol – kanabidol; buprenorphin – buprenorfin, apod.; tak, jak je konečně v jiných případech použito: např. etanol místo ethanol, a pod.). Škoda je, že popis stanovených *Cílů práce* nezahrnuje také to, co se ve vlastní práci nakonec s úspěchem dělo, tj. mezinárodní srovnání výsledků získaných dotazníkovým šetřením u české a italské populace.

V úvodních teoretických státech (75 stran) autorka prokázala znalosti v základech adiktologie a v epidemiologii a farmakologii návykových látek. Kapitola 2.3.4.2 *Neurobiologie závislosti* je poněkud málo propracovaná, neodpovídá zcela současným poznatkům a její stručnost až útržovitost tak nepřináší dostatečný náhled. Obdobné výhrady mám i k popisu vlastních farmakologických mechanismů působení jednotlivých návykových látek v CNS na stimulaci dopaminergní dráhy odměny ("reward pathway"). Podotýkám to jen proto, že disertace spadá pod obor Farmakologie a toxikologie, vlastní víceméně farmakoepidemiologické cíle disertační práce se však molekulárních a supramolekulárních účinků drog netýkají. Upozornila bych autorku rovněž na nevhodnost nejednotného používání některých odborných terminologií v textu *promiscue* (např. adenylylcykláza a adenylylcykláza).

V metodách jsou dobře charakterizovány zásady, které mají být, a v práci zřejmě byly, dodrženy při dotazníkových šetřeních i jejich nevýhody. Presentovány jsou celkem 3 dotazníky, z odpovědí na něž byly zpracovány výsledky disertace. **DOTAZ: Studie KC využila stejný Dotazník č. 1, jež posloužil uchazečce již v diplomové práci (KC Zlín +6 KC Vsetín) - jsou tedy výsledky prezentované v disertaci sloučeny s výsledky v práci diplomové s rozšířením o 68 respondentů z KC HAUS, Zlín, KC Klíč, Vsetín, KC PLUS, Kroměříž? Dotaz je vznesen také pro poznámku na str. 87: "... (většina pravidelných návštěvníků KC se již studie zúčastnila)..." - ti byli z nového šetření vyloučeni?**

K nepřehlednosti při hodnocení výsledků práce přispívá, že v kapitolách: 7. *Závěr* a 8. *Souhrn* nejsou, jak je očekáváno, popsány v důsledném sledu a explicitně odpovědi k stanoveným *Cílům práce* a ze všech uskutečněných statistických šetření, je v závěrech zmíněna pouze signifikantní pozitivní korelace mezi kouřením a konzumací alkoholu a užíváním nelegálních návykových látek u studentů.

V přílohách jsou umístěny kopie 11 článku *in extenso* opublikovaných s autorčiným spoluautorstvím, 3x v časopise s impakt faktorem (jako první autorka je uchazečka uvedena 7x, z toho 1x v časopise s impakt faktorem); podle "Science Citation Index Expanded" zatím bez citačního ohlasu. O procentuálním podílu práce na výsledcích presentovaných ve 4 člancích a rovněž v 9 abstraktech (ze 16), kde je uchazečka uvedena jako spoluautorka, jsem neobdržela žádnou informaci.

Připomínky a dotazy vznesené v mém oponentském posudku mají být mementem pro přesnost a důslednost autora nejen při vedení, ale i popisu vlastních vědeckých prací. Nejsou však charakteru, jež by zpochybňoval odborný přínos disertační práce, ve které autorka prokázala teoretické znalosti a tvůrčí schopnosti a přinesla pro studovaný obor nové poznatky. Doporučuji proto, aby disertační práce Mgr. Lenky Spáčilové byla po její veřejné obhajobě přijata jako doklad úspěšného doktorského studia v oboru farmakologie a toxikologie a aby byl autorce podle § 47 zákona 111/98 Sb. udělen titul Ph.D.

Prof. MUDr. Alexandra Šulcová, CSc.
vedoucí Farmakologického ústavu LF MU

Brně 17. 4. 2008